

Groepswerk: verboden voor stelletjes?

Ze hebben dit jaar allebei de propedeuse van hun hbo-opleiding voltooid. Sinds de middelbare school hebben ze een relatie met elkaar, maar dat hebben ze in hun eerste studiejaar niet aan de grote klok gehangen. Want ze wilden gewoon als individu worden gezien en gewoon eerlijk tegenover elkaar kunnen zijn. Maar als er groepswerk te doen was, zorgden ze wel dat ze samen met een studiegenoot in het zelfde driepersoons groepje werden ingedeeld. Die samenwerking verliep prima en ze kregen van diverse docenten complimenten voor hun teamwerk en voor de kwaliteit van hun groepswerkstukken of -verslagen.

Maar in juli kregen ze te horen dat ze voor het komende, tweede studiejaar in verschillende roosterstromen waren ingedeeld. Desgevraagd liet de mentor weten dat hij het niet zo ziet zitten dat twee gelieven, wat groepswerk betreft, in eenzelfde groepje samenwerken.

Zij vragen zich nu af, in hoeverre deze inbreuk op hun studievrijheid zomaar door de beugel kan.¹ Binnen hun opleiding zijn er geen regels geformuleerd over de wijze waarop de groepjes worden ingedeeld, of welke vrijheden studenten op dit gebied hebben. In dat licht maakt de studieleiding zich aan willekeur schuldig. Maar gesteld dat de studieleiding de reglementaire bevoegdheid zou hebben om studenten in groepjes in te delen of om de definitieve samenstelling van groepjes te bepalen, welke beslissingscriteria zou zij daarbij dan kunnen hanteren?

Alvorens mogelijke beslissingscriteria te inventariseren, moeten we specificeren om welk soort groepsopdracht het zoal kan gaan. Zie tabel A.

Tabel A. Welke doelen en randvoorwaarden kan men zoal stellen bij het geven van een groepsopdracht?

A1. de groep levert de opgedragen producten tijdig in   A2. de ingeleverde producten zijn van voldoende kwaliteit: A2.1 vakinhoudelijkA2.2 qua taalkundige en typografische vormgeving A3. de leeropbrengst van het opgedragen traject is voor ieder groepslid groot genoeg: A3.1 qua vakinhoudelijke kennisA3.2 qua ‘leren samenwerken in een team’A3.3 qua ‘leren rapporteren’A3.4 qua overige professionele vaardigheden A4. ieder groepslid draagt naar vermogen bij aan het bereiken/vervullen van de doelen en randvoorwaarden ad 1 t/m 3   A5. de groepsleden zorgen dat de benodigde inspanning (in gewerkte uren) gelijkelijk verdeeld is   A6. de gemiddeld benodigde inspanning (individuele studielast) van de groepsopdracht is gelijk aan de nominale studielast die begroot is in het studieprogramma

Criterium I. Indien ‘leren samenwerken in een team’ (A3.2) tot de doelen van de opleiding behoort, is het wenselijk dat studenten in de loop van hun studie ervaring opdoen in teams van verschillende samenstelling. Verder is het, vanuit dat doel gezien, onwenselijk dat de verhoudingen binnen het team vertroebeld worden door het feit dat sommige teamleden hiërarchische of partnerrelaties met elkaar onderhouden of familiebanden met elkaar hebben.

Criterium II. We willen bevorderen dat de leeropbrengst van het opgedragen traject voor ieder groepslid groot genoeg is (A3). Daarom willen we voorkomen dat teams te lang in dezelfde samenstelling blijven functioneren, want dan krijg je *vastgeroeste taak- en rolverdelingen* binnen het team.

Criterium III. We willen tegengaan *dat sommige groepsleden meeliften en er met de pet naar gooien* (A4 en A5) of dat groepsleden zelfs samenspannen (eventueel tegen ontvangst van financiële of andere wederdiensten) om een groepsgeenoot te laten meeliften. Om die reden willen we voorkomen dat teams te lang in dezelfde samenstelling blijven functioneren of dat sommige studenten telkens bij elkaar klitten als er nieuwe teams worden samengesteld.

¹ Deze casus is ontleend aan Gooseman op het Scholierenforum (15/7/2020).
URL: <https://forum.scholieren.com/showthread.php?t=1962749>

Criterion IV. We willen voorkomen dat sommige studenten continu hoge cijfers halen terwijl ze niet de kans krijgen een eigen inbreng te leveren (A4 en A5): ze zitten in een groepje met *een begaafde teamgenoot die de leiding neemt en veel werk naar zich toetrekt*. Om die reden zorgen we dat teams niet te lang in dezelfde samenstelling blijven functioneren.

Criterion V. We willen al onze studenten *gelijke kansen* bieden om veel te leren van de groepsopdrachten (A3) en in samenwerking met de teamgenoten hoge cijfers te halen (A2). Daarom prefereren wij als routine dat de teams ‘at random’ worden samengesteld en dat de teams na verloop van tijd weer ontbonden worden, zodat er weer nieuwe teams ‘at random’ kunnen worden samengesteld.

Criterion VI. Weliswaar kunnen we niet voorkomen dat er intieme relaties binnen teams ontstaan, maar we moeten in elk geval zoveel mogelijk voorkomen dat intieme partners in eenzelfde team worden ingedeeld. Want naar onze ervaring *leiden intieme relaties vaak tot problemen binnen het team* (zoals blokvorming, ruzie of voortijdige beëindiging van het teamverband).

Criterion VII. We moeten *de kosten die voor ons gemoeid zijn* met het organiseren en evalueren van de groepsopdrachten zo laag mogelijk houden.

Criterion VIII. We kunnen de groepsopdrachten niet door *individuele opdrachten* vervangen, want daarvoor hebben we niet genoeg voorzieningen (bv. practicumvoorzieningen) en/of niet genoeg menskracht om studenten individueel bij de uitvoering van de opdrachten te begeleiden en hun ingeleverde werkstukken (c.q. verslagen) te evalueren.

Wes Holleman
weblog onderwijs 18-8-2020
<http://www.onderwijsethiek.nl>

Naschrift:

In dit blogbericht heb ik getracht mogelijke antwoorden van de studieleiding te formuleren op de casus die is ingebracht door Gooseman. Maar ze zijn niet bedoeld als dooddoeners. Eventueel gesouffleerd door een schare van onderwijsontwerpers, zou Gooseman de studieleiding van repliek kunnen dienen: welke mogelijkheden kunnen we bedenken om aan de belangen van individuele studenten, zoals die van mijn vriendin en mij, tegemoet te komen? en welke overwegingen kunnen daarbij worden ingebracht?